

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Verslaglegging Community of Practice 6, 8 november 2012

Stand van zaken op de Cool Nature- locaties

1 Engbergen/Oude IJsselstreek (al een jaar in gebruik);

Cool Nature Engbergen is onderdeel van een veelomvattend plan om recreatie, ruilverkaveling en natuurontwikkeling in de streek een impuls te geven. Er lag (en ligt) al een openluchttheater en een restaurant en speeltuin. Van oudsher is het al een drukbezochte plek. Nu is het gebied vanuit het dorp ook te voet bereikbaar via een voetgangersbrug over de Oude IJssel. Je loopt zo het Cool Nature gebied binnen. Het is een particulier landgoed van Wim Rosier. Hij heeft in samenspraak met de gemeente zijn grond beschikbaar gesteld, met kinderen een ontwerp gemaakt, het terrein aangelegd en doet nu ook het beheer van (en toezicht op) het gebied. Het wordt enorm goed gebruikt.

2 de Bleijke, Hengelo/Bronckhorst. (wordt nu aangelegd)

Ontwerp gemaakt samen met kinderen en betrokkenheid van een klankbordgroep. Het was lang spannend of er voldoende middelen waren. In de zomer heeft het college groen licht gegeven. Nu de schep de grond in is schrikken sommige mensen van de veranderingen. Oude populieren zijn weg en de oude schaatsbaan is totaal veranderd. Moeilijk om voor te stellen dat het mooier gaat worden. Een groot deel is blij dat er eindelijk iets gebeurt met de het park. De gemeente doet het grondwerk en de paden. Samen met het dorp (met name Dorpsbelang) worden de speelaanleidingen aangelegd. Ook het beheer wil men graag samen met de bewoners oppakken.

3 Hollanderbroekbos, Schuytgraaf/SBB Arnhem (moet nog worden aangelegd);

Er zijn veel ontwikkelingen en ook tegenslagen waardoor de aanleg nog op zich laat wachten. Park Lingezen wilde het ontwerp aangepast hebben, alle populieren moesten gekapt worden, er bleven enorme houtstapels liggen na de kap, er bleek dat er detectieonderzoek munitie moest plaatsvinden, alles moest daarvoor geklepeld worden, een A watergang moest verlegd worden rond het bos. Afijn, heel veel ontwikkelingen en kansen maar vaak in een onhandige volgorde.

Wordt vervolgd en in juni staat er een mooi speelbos in de kinderschoenen dat uitgroeit tot een parel van de wijk. Ook hier wordt samenwerking gezocht met boerderij Lingezen en stichting Overbetuwe natuurlijk om het beheer te organiseren.

4 Park Noord Wijchen (al een jaar in gebruik);

Het wordt niet gebruikt als bedoeld. Scholen maken er maar beperkt gebruik van. Er zijn niet veel kinderen aanwezig op de vrije dagen. Er is veel vandalisme (kabel trekvlot al 3x doorgeslepen).

Vanuit de BSO is wel animo en de smultuin wordt heel actief beheerd door vrijwilligers (bijna dagelijks). Het proces is op een of andere manier niet goed verlopen. De buurt heeft in haar ogen te weinig teruggekregen voor de toestellen die er stonden. Over het ontwerp van het terrein is men niet tevreden. Veel grondverzet dat geen enkele functie heeft gehad. Het spelen bij het water is het leukste onderdeel. Het CN-concept komt onvoldoende tot uiting

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

5 Beneden Leeuwen, Gemeente West Maas en Waal (grondwerk wordt nu gedaan);

Het gebied (15 hectare) is in eerste instantie waterberging waarvan een deel wordt ingericht als Cool Nature plek. Het was een lang proces maar nu is het zover dat het graafwerk wordt verricht en in het vroege voorjaar worden de Cool Nature elementen toegevoegd. Er wordt enorm naar uitgezien in het dorp. Het is wel moeilijk om andere disciplines mee te krijgen, zoals NME. Men wil beheer combineren met reïntegratietraject

6 Apeldoorn (een half jaar in gebruik)

Het was al een speelweide dichtbij apenheul. Er is een heel grote toeloop nu. De groenploeg (Agress) is dagelijks aanwezig voor onderhoud en toezicht. NME zit heel dichtbij het gebied en deed enthousiast mee. Het is jammer dat de subsidie is gestopt. Vroeger waren er veel problemen met vandalisme en hangeugd. Dat is nu niet meer het geval.

Het terrein is geopend met boomfeestdag en er is daarna nog een plantdag geweest. Goed om activiteiten zoveel mogelijk te koppelen aan bestaande/bekende 'feest/doedagen'.

7 Overbetuwe;

Ontwerper en aanlegger van het park doet ook het beheer in het eerste jaar. Als het na een jaar meer vorm heeft en duidelijker is wat waar groeit kan het gemakkelijker door een ander over te nemen. Het wordt goed gebruikt, ook door scholen. Ze missen wel hulp van bewoners voor beheer, nieuwe wijk, bewoners moeilijk te benaderen, nog geen bestaande netwerken, geen vast aanspreekpunt. Dat moet nog gestalte krijgen.

- Tip: aansluiten op bijvoorbeeld landelijk natuurwerkdag

8 De Vijverberg, Tiel (wordt nu aanbesteed);

Het was een park op een vuilstort. Studenten van de HAS hebben een ontwerp gemaakt. Het heeft wat vertraging opgelopen met strubbelingen over (beheer)budget maar het wordt nu aanbesteed. Er is geen wijkvereniging. Samen met de NME willen ze betrokkenheid creëren.

Overigen (niet aanwezig);

9 Arnhem; wordt heel goed gebruikt, beheerd door gemeente

10 Montferland, Didam;

'Het eiland' wordt goed en veel gebruikt, ook door scholen, BSO en NME. Het dagelijkse toezicht gebeurt vrijwillig door buurtbewoners. Het beheer doet de gemeente zelf.

11 Barchem, Lochem;

Plannen zijn klaar en voor een deel uitgevoerd. Twee buurtbewoners hebben bezwaren tegen spelende kinderen dichtbij. Daar is op verschillende manieren, ook met de gemeente erbij, over gesproken. Op een bescheiden schaal wordt het terrein (met steun van de wethouder) toch gerealiseerd. Opening is gepland op 30 april 2013.

12 Wentholtpark, Lichtenvoorde/Oost Gelre

Onderdeel van excursie vandaag. In september geopend en het ziet er prachtig uit en wordt heel goed gebruikt. Actieve buurtvereniging houdt toezicht! Het beheer is 10 jaar vastgelegd met de aannemer die ook de aanleg heeft gedaan.

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

13 Gemeente Doetinchem.

Het Cool Nature Park in de Wehlse Broeklanden is in de opstartfase. Op de overgang van stad naar platteland wordt een stuk speelnatuur ingericht. Kinderen kunnen hier spelen, leren en bewegen in een inspirerende natuurlijke setting. De subsidie is verstrekt via een regiocontract (GSO). Dit zou dan de 13de CN locatie worden in Gelderland. Dat is dan weer minder.

Presentaties

Britta Verboom, Provincie

- in de laatste fase zal Robert-Jan Paalman Cool Nature coördineren. Hij is de nieuwe projectleider.
- er is geen subsidie meer voor nieuwe projecten, bestaande locaties hebben voorbeeldfunctie en zullen hopelijk anderen aansteken.
- Het is nog wel mogelijk om Cool Nature op te nemen in de regiocontracten en langs die weg een provinciale subsidie te krijgen (zoals ze in Doetinchem gedaan hebben).
- Cool Nature valt momenteel onder het klimaatprogramma, maar zou onder veel programma's kunnen vallen omdat het zoveel functies vervult; educatie, bewegen, ontwikkeling, bewoners / instanties bij elkaar brengen
- Cool Nature zal volgend voorjaar feestelijk afgesloten worden; betrokkenen, bestuurders, beheerders en kinderen zullen uitgenodigd worden; alle ideeën hiervoor zijn welkom; bijvoorbeeld workshops
- Het is belangrijk om de website beter bij te houden; hier kijken heel vele mensen op, het is belangrijk dat het up to date is. Dus iedereen; stuur de laatste informatie over je project naar Robert-Jan Paalman. Contactgegevens staan op www.coolnature.nl

Rik Basten van Staatsbosbeheer benadrukt tussendoor.....

- Het blijft belangrijk ook te luisteren naar wat de kinderen willen! Soms wordt iets van bovenaf bedacht en niet geluisterd naar de wensen van de kinderen terwijl het daar toch om gaat.
- Ook de bewoners moeten betrokken worden en blijven, niet alleen bij begin en aanleg van het project, maar steeds terugkoppelen, direct, via media en ze erbij betrekken door activiteiten

Jacqueline Kiwitz, NME

- Via het project '101 groene klaslokalen' heeft NME Doetinchem en omstreken ta van activiteiten opgezet om scholen (en BSO) meer gebruik te laten maken van Cool Nature gebieden.
- Onder de titel 'spelen tot je Groen ziet' is er (samen met bureau Niche) een training opgezet voor scholen en BSO rond CN park het Eiland in Didam bijvoorbeeld.
- Betrek Vernieuwers en pas hun kennis, expertise en enthousiasme toe; bijvoorbeeld praktijkschool Helicon 'outdoor en adventure' die met een afstudeerproject een activiteitenmap hebben gemaakt en de kinderen veel plezier in het park hebben laten beleven met 'pionieren' (bouwen met hout en touw)
- Met een feestelijk afsluiting kun je iedereen bij elkaar brengen; beleid (overheid), aanbieders (NME), gebruikers (onderwijs), vernieuwers (praktijkschool). Zorg daarbij voor voldoende activiteit en iets maken (bijvoorbeeld beestjeshoek)
- meer info op <http://www.regionaal-nme-centrum.info>

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Excursie in Engbergen

- discussie over vuurplekken; In sommige landen is dat heel gewoon en in Nederland wordt daar erg moeilijk (krampachtig) over gedaan. Het is heel leuk voor kinderen, maar wel op de goede plek; ze uitleggen waar het wel of niet kan of een vuurplek op een geschikte plek maken. In het Zuiderpark in de Den Haag hebben ze bijvoorbeeld barbecue plekken en ook afvalbakken waar dan de kolen in kunnen.
- waterplek is eigenlijk een must in Speelnatuur. De poel is geweldig voor natuureducatie. Zorgen dat er altijd water staat en dat het water kan doorstromen. De pomp van boven gesloten. Het water dat eruit komt is wat roestig maar prima als speelwater. Kinderen zullen in een natuurgebied ook niet snel drinken van de pomp. (in dit geval in twee keer aangelegd)
- maak gebruik van wat het landschap biedt; hoogteverschillen, open veld, bos, uitzichtpunten etc.
- sommige delen zijn hier toch afgezet om de natuur een kans te geven. Er zijn hier 4 reeën geboren afgelopen jaar!
- centrale plek met water wordt heel veel bezocht. Op de vrije dagen maar er worden ook verjaardagfeesten gegeven.

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Excursie Wentholtpark in Lichtenvoorde

- Gemeente Oost Gelre heeft een heel eigen stijl ontwikkeld de laatste jaren. Om toch heel veel te kunnen bereiken met beperkte middelen is Participatie als motor heel belangrijk. Als gemeente uit handen geven en vertrouwen hebben in bedrijven die uitvoeren, bewoners en andere partners. Vooral sturen op eindbeelden die zijn vastgelegd. 'zo moet het worden'
- alle bewoners zijn hier uitgenodigd mee te denken door een briefje door de bus te doen. Heel veel mensen waren enthousiast
- bewonersgroep gemaakt van ongeveer 8 mensen waar ook de school in vertegenwoordigd is, hiermee rondgelopen, ideeën bedacht, schetsen gemaakt
- op basis daarvan hebben 5 aannemers een ontwerp gemaakt, samen met de buurt is Liemers-Hendriks gekozen
- deze kreeg een totaalbudget voor voorbereiding, aanleg en 10 jaar onderhoud voor het hele park. Met een open begroting en in regelmatig overleg met aannemer en de buurt is het park aangelegd.
- tijdens aanleg gemeente altijd bereikbaar voor vragen.
- Het is een succes. Het park hoort bij 'de top 10 beste openbare ruimte' van Nederland en het wordt heel veel gebruikt.

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

- Bij hertenweide (ging bewoners erg aan het hart) bewoners zelf een plan laten maken en een budget gegeven (25.000). Vrij te besteden maar daar moet dan wel alles van gebuieren.

Cool Nature

- Dit is in overleg met de bewonersgroep als een los project binnen het park opgezet.
- jongeren van Havo 4 hebben kinderen van groep 8 begeleid in het ontwerpproces. Samen hebben ze uiteindelijk maquettes gemaakt in een plastic bak. Veel onderdelen zijn rechte reeks overgenomen in het ontwerp. Dat verhoogt de betrokkenheid enorm.
- Bij de aanleg mochten kinderen van een andere basisschool zeggen waar de heuvels mochten komen voor de crossbaan. Zelfs in het veld met de kraan erbij konden ze aangeven hoe het moest worden. Dit is nu een van de meest favoriete onderdelen van het park. Ieder vrij uur zijn er talloze kinderen met fietsen en schoppen om de baan weer aan te passen.
- De waterplek met pomp, waterbaan en tal van spelelementen is ook hier de trekker. De speelplekken hoeven niet ver uit elkaar te liggen. Ze vinden het wel prettig om bij elkaar in de buurt te spelen. Dat verhoogt het gevoel van veiligheid. Dit zijn ook de plekken waar ouders en opa's en oma's veel zitten.

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Discussie

- Hoe zijn de ervaringen met het Waterschap? In Lichtenvoorde positieve ervaring, die werden vroeg betrokken en werkten goed mee (niet elke waterschap is hetzelfde)
- Het beheer vastleggen voor 10 jaar bij een hovenier werkt goed, as je die ook ruimte geeft dat zelf in te vullen; dus eigen onderhoudsplan maken
- In Apeldoorn wordt het Cool Nature park beheerd door een bedrijf die alle groen in de stad onderhoud
- Vaak wordt het door Gemeentes zelf onderhouden
- In Engbergen wordt het beheerd door de eigenaar, die ook wel wat potjes weet los te peuten
- samenwerking tussen verschillende organisaties is heel belangrijk; zo kun je kennis overdragen en worden nieuwe dingen bereikt; Voor 101 groen klaslokale zijn goede ideeën bedacht die ook weer door anderen gebruikt kunnen worden.
- Bewoners en bestaande organisaties actief benaderen!
- Met een goed park inspireer je ook weer anderen; zo worden de dorpsranden van Beek-Ubbergen heel multifunctioneel gebruikt wat een groot succes is; anderen dorpen willen dit nu ook
- Cool Nature wordt door de gebruikers niet vaak gebruikt als naam voor de speelplekken, maar werkt wel als 'merknaam'. In Elst/Overbetuwe is het logo op het asfalt geprint als zebrapad.
- Voor de mensen uit Wijchen was het een zeer inspirerende dag!
- Er komt een nieuwe ronde van Natuursprong, aanvragen kunnen vanaf eind november tot maart gedaan worden, dit moet in samenwerking met een lokale sportvereniging, meer info op <http://www.natuursprong.nl/>
- Vergeet niet je update te sturen naar de Cool Nature website! Hiermee maak je ook nieuwe successen mogelijk.

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Contactpersonen Cool Nature

Provincie Gelderland
Robert-Jan Paalman
026-3598709
r.paalman@gelderland.nl

Bureau Niche
Jan Kersten Tiny Wigman
024-3888694 / 06 238 215 38
Info@bureauniche.nl

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Deelnemers

Naam	Organisatie	Functie	Email
Piet Kleingeld	Gemeente Oude IJsselstreek	Landschapscoördinator	p.kleingeld@oude-ijsselstreek.nl
Wim Rosier	Cool Nature Oude IJsselstreek	Landgoedeigenaar en beheerder Cool Nature Engbergen	jwcrosier@hotmail.com
Chantal Elferink	Gemeente Bronckhorst	Projectleider Cool Nature Hengelo	C.Elferink@Bronckhorst.nl
Gerard Berenbroek	Gemeente Bronckhorst	Vereniging Dorpsbelangen Hengelo Gelderland	gerard.berenbroek@dbhengelo.nl
Paul Terstegge	Staatsbosbeheer	Projectleider Cool Nature Schuytgraaf	P.Terstegge@staatsbosbeheer.nl
Erna van der Wiel	Staatsbosbeheer	Senior beleidsmedewerker jeugd	E.Wiel@staatsbosbeheer.nl
Martijn Stip	Gemeente Overbetuwe	Groenbeheerder	M.Stip@overbetuwe.nl
Willie Jacobs	Gemeente Overbetuwe	Groenbeheerder	w.jacobs@overbetuwe.nl
Annika Maan	Gemeente Tiel	Medewerker beheer spelen	amaan@tiel.nl
Richard Zunnebeld	Gemeente Apeldoorn	Locatiebeheerder Park Berg & Bos	RZunnebeld@accres.nl
Wilco Barto	Gemeente Apeldoorn	Locatiebeheerder Park Berg & Bos	wbarto@accres.nl

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Naam	Organisatie	Functie	Email
Rutger Addink	Gemeente Oost Gelre, Buurtvereniging de Wentholtjes	Vrijwilliger buurtvereniging	wentholtjes@gmail.com
Vincent Lette	Gemeente Oost Gelre	Projectleider Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer Lichtenvoorde	V.lette@oostgelre.nl
Macha van Ingen	Gemeente West Maas en Waal	Projectleider Groen	MvIngen@westmaaswaal.nl
Jolanda Sluiter	Gemeente West Maas en Waal	Medewerker welzijn	jsluiter@westmaaswaal.nl
Ronald Langendoen	Gemeente Doetinchem	Projectbureau, projectleider	r.langendoen@doetinchem.nl
Florike Kaspersma	Gemeente Doetinchem	Landschapsarchitect	f.kaspersma@doetinchem.nl
Lutske Jepma	Gemeente Doetinchem	Projectleider Cool Nature	I.jepma@doetinchem.nl
Louis Bosma	Gemeente Wijchen	Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord	louisbsm053@gmail.com
Corrie vd Boomgaard	Gemeente Wijchen	Leefbaarheidsgroep Wijchen Noord	henkcorrie.boogaard@tiscali.nl
William van de Akker	Gemeente Wijchen	Het Dijkmagazijn, NME – Centrum	dijkmagazijn@hetnet.nl
Corien Koreman	Staatsbosbeheer	Boswachter Rijk van Nijmegen-Zuid	C.koreman@staatsbosbeheer.nl
Rick Basten	Staatsbosbeheer	Junior boswachter Gelderse Poort	R.Basten@staatsbosbeheer.nl
Loes van Tuyl	Staatsbosbeheer	stagiaire, student Rijksuniversiteit Utrecht	I.d.vantuijl@student.ru.nl
Jacqueline Kiwitz	Regionaal NME-centrum Doetinchem e.o.	Educatief coördinator/ projectleider	post@regionaal-nme-centrum.nl

Spelen, leren en bewegen in een natuurlijke omgeving

Naam	Organisatie	Functie	Email
Sarah Los	Bureau Niche	Ontwerper speelNatuur	SarahLos@bureauniche.nl
Britta Verboom	Provincie Gelderland	Programmamanager klimaatadaptatie	B.verboom@gelderland.nl
Robert-Jan Paalman	Provincie Gelderland	Projecttrekker Cool Nature	R.Paalman@Gelderland.nl
Jan Kersten	Bureau Niche	Adviseur Cool Nature	JanKersten@bureauniche.nl
Tiny Wigman	Bureau Niche	Organisatie Cool Nature Community	TinyWigman@bureauniche.nl